รายงานสถานการณ์ศัตรูข้าว
วันที่ 15 มกราคม 2563
กลุ่มพยากรณ์และเตือนการระบาดศัตรูพืช
กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย

1. สถานการณ์การปลูกข้าว

1.1 พื้นที่ปลูกข้าวทั้งหมด 61 จังหวัด มีพื้นที่ยืนต้น 11,376,868 ไร่

1.2 พื้นที่ระบาดรวม 5,874 ไร่ การระบาดเพิ่มขึ้น 1,204 ไร่ (สัปดาห์ที่ผ่านมา 4,670 ไร่)

2. สถานการณ์การระบาดศัตรูข้าว

2.1 เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล พบการระบาด 4,404 ไร่ การระบาดลดลง 3 ไร่ (สัปดาห์ที่ผ่านมา 4,407 ไร่)

2.2 โรคไหม้ข้าว พบการระบาด 1,368 ไร่ การระบาดลดลง 682 ไร่ (สัปดาห์ที่ผ่านมา 2,050 ไร่)

2.2.1) โรคไหม้ข้าวระยะอื่น ๆ จำนวน 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครศรีธรรมราช สุโขทัย และจังหวัดลำปาง

2.2.2) โรคไหม้ข้าวคอรวง จำนวน 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกาฬสินธุ์ ฉะเชิงเทรา และจังหวัดตาก

2.3 หนอนห่อใบข้าว พบการระบาด 13 ไร่ การระบาดลดลง 5 ไร่ (สัปดาห์ที่ผ่านมา 18 ไร่)

2.4 โรคขอบใบแห้ง ไม่พบการระบาด การระบาดลดลง 150 ไร่

2.5 เพลี้ยกระโดดหลังขาว ไม่พบการระบาด การระบาดลดลง 3 ไร่ (สัปดาห์ที่ผ่านมา 3 ไร่)

2.6 แมลงบั่ว พบการระบาด 65 ไร่ การระบาดลดลง 27 ไร่ (สัปดาห์ที่ผ่านมา 92 ไร่)

2.7 หนอนกระทู้ข้าว พบการระบาด 24 ไร่ การระบาดเพิ่มขึ้น 24 ไร่ (ไม่พบสัปดาห์ที่ผ่าน)

3. การดำเนินงานในพื้นที่ระบาด

3.1 กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย ร่วมกับสำนักงานเกษตรจังหวัดทุกจังหวัดที่มีพื้นที่ปลูกข้าวประชาสัมพันธ์และเตือนการระบาดศัตรูข้าว จึงขอให้เกษตรกรในพื้นที่เสี่ยงในภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เนื่องจากประเทศไทยตอนบนมีฝนลดลง อุณหภูมิจะลดลงเฝ้าระวังการระบาดของศัตรูข้าว ได้แก่ โรคไหม้ข้าว โรคขอบใบแห้ง หนอนห่อใบข้าว เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล เพลี้ยกระโดดหลังขาว และศัตรูข้าวอื่นๆ

3.2 ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช ทั้ง 9 ศูนย์ ร่วมกับศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนในพื้นที่เสี่ยง ผลิตขยายเชื้อราไตรโคเดอร์มา เชื้อราบิวเวอเรีย เพื่อเตรียมความพร้อมใช้ในฤดูกาลใหม่ และรณรงค์ให้สมาชิกศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน และเกษตรกรทั่วไปนำใช้ควบคุมศัตรูข้าวในทุกพื้นที่

3.3 แนะนำเกษตรกรให้งดหว่านปุ๋ยในอัตราที่มากไป และแนะนำให้เกษตรกรใช้พันธุ์ค่อนข้างต้านทานโรคไหม้ข้าว เช่น สุพรรณบุรี 1 สุพรรณบุรี 60 ปราจีนบุรี 1 พลายงาม ข้าวเจ้าหอมพิษณุโลก 1 ข้าวเจ้าหอมพิษณุโลก 1 สุรินทร์ 1 เหนียวอุบล 2 สันปาตอง 1 หางยี 71 เป็นต้น

3.4 แนะนำให้เกษตรกรปลูกข้าวพันธุ์ค่อนข้างต้านทานเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล เช่น สุพรรณบุรี 1 สุพรรณบุรี 2 สุพรรณบุรี 90 สุพรรณบุรี 60 ปทุมธานี 1 พิษณุโลก 2 ชัยนาท 1 ชัยนาท 2 กข29 และ กข31 และไม่ควรปลูกพันธุ์เดียวติดต่อกันเกิน 4 ฤดูปลูก ควรปลูกสลับกันระหว่างพันธุ์ต้านทานสูงกับพันธุ์ทนทานหรือพันธุ์

อ่อนแอปานกลาง

โดยพิจารณาอายุเก็บเกี่ยวให้ใกล้เคียงกัน เพื่อลดความเสียหายเมื่อเกิดการระบาดรุนแรงในแหล่งที่มีการระบาด และควบคุม ระดับน้ำในนาได้ หลังปักดำหรือหว่าน 2-3 สัปดาห์จนถึงระยะตั้งท้องควบคุมน้ำในแปลงนา 7-10 วัน แล้วปล่อยขังทิ้งไว้ให้แห้งเองสลับกันไป จะช่วยลดการระบาดของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล

3.5 สำนักงาน...

3.5 สำนักงานเกษตรจังหวัดที่เกิดการระบาด ได้ประกาศเตือนการระบาดและประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรสำรวจติดตามสถานการณ์การเกิดโรคไหม้คอรวง ทั้งนี้สำนักงานเกษตรจังหวัดและอำเภอได้รับสารชีวภัณฑ์และแนะนำวิธีการผลิตสารชีวภัณฑ์จากศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืชในเขตรับผิดชอบในพื้นที่ที่พบการระบาดรุนแรงเป็นวงกว้าง

3.6 เมื่อเริ่มมีการระบาดของหนอนห่อใบในแปลงข้าว ไม่ควรใช้ปุ๋ยไนโตรเจนเกิน 5 กิโลกรัมต่อไร่ หรือปุ๋ยยูเรียไม่เกิน 10 กิโลกรัมต่อไร่ ควรแบ่งใส่ปุ๋ยในช่วงข้าวกำลังเจริญเติบโตและลดปริมาณปุ๋ยที่ใส่ โดยปุ๋ยสูตร 16-20-0 ใส่ไม่เกิน 30 กิโลกรัมต่อไร่ และกำจัดพืชอาศัย เช่น หญ้าข้าวนก หญ้านกสีชมพู หญ้าปล้อง หญ้าไซ หญ้าชันกาด และข้าวป่าเป็นต้น

4. การคาดการณ์ศัตรูพืช ในช่วงระหว่างวันที่ 20 – 26 มกราคม 2563

ภาคเหนือ โรคไหม้ข้าว โรคขอบใบแห้ง และเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โรคไหม้ข้าว โรคขอบใบแห้ง และเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล

ภาคกลาง และภาคตะวันออก โรคไหม้ข้าว และเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล

ภาคใต้ โรคไหม้คอรวง และหนอนห่อใบข้าว

แผนภูมิแสดงการเปรียบเทียบการระบาดศัตรูข้าว

ระหว่างปี 2557 - 2563

พื้นที่ปลูก (ไร่)

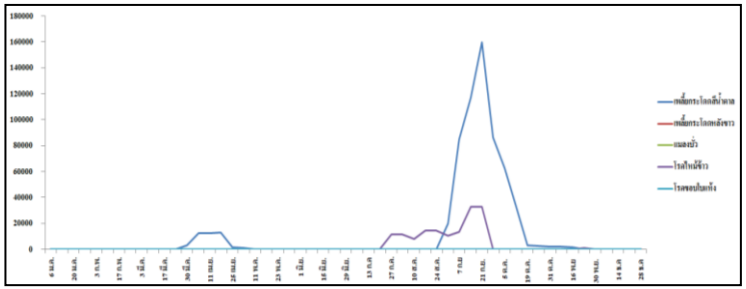

ปี 2557

พื้นที่ปลูก (ไร่)

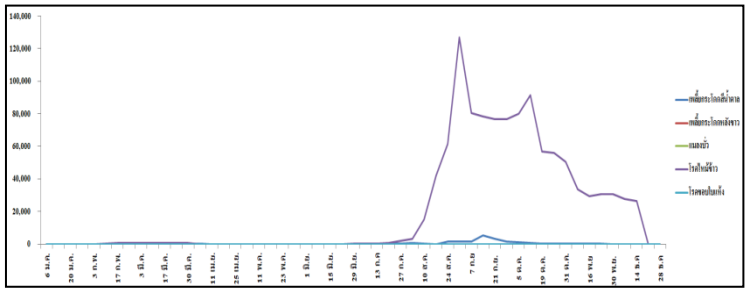

ปี 2558

พื้นที่ปลูก (ไร่)

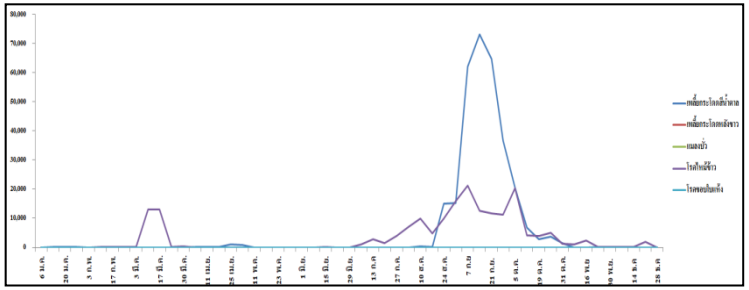

ปี 2559

พื้นที่ปลูก (ไร่)

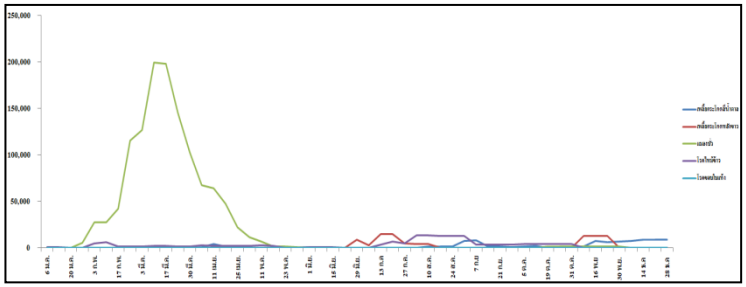

ปี 2560

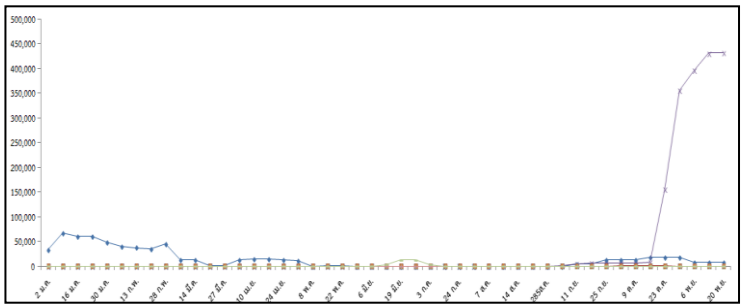

ปี 2562

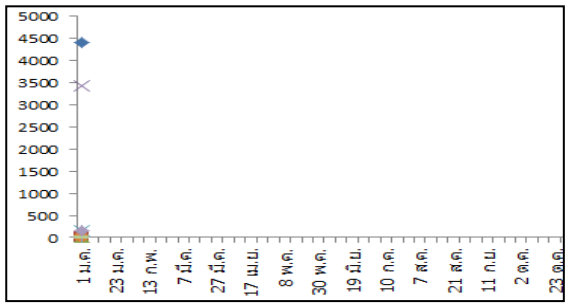

เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล	4,404	ไร่
เพลี้ยกระโดดหลังขาว	0	ไร่
แมลงบั่ว	68	ไร่
โรคไหม้ข้าว	1,368	ไร่
โรคขอบใบแห้ง	0	ไร่
หนู	0	ไร่
เพลี้ยไฟ	0	ไร่
แมลงหล่า	0	ไร่
หนอนกระทู้	0	ไร่
หนอนห่อข้าว	0	ไร่

ปี 2563